

X ОСНОВНИ ПРАВИЛА ЗА УПОТРЕБА

Последна тема во овој дел од курсот посветен на стилот и пишувањето е Топ десет основни правила за употреба, еден вид листа на основни **граматички правила** или најчести грешки што луѓето обично ги прават. Наш извор за ова е исто така претходно споменатата книга Елементи на стилот напишана пред 100 години од Вилијам Странк и зголемена пред околу половина век од Елвин Вајт.

ПРАВИЛО 10 Формирајте ја присвојната единина на именките

Следете го ова правило секогаш, и внимавајте на присвојната форма на именките, па така на пример пишувайте: пријателот на Чарлс или песните на Барнс. Единствен исклучок се присвојните форми на древните сопствени имиња во -es и -is, на пример присвојното Исусово. Така, посесивните форми на античките имиња најчесто се изразуваат во форма на Ахиловата пета, законите на Мојсеј или храмот на Изида.

ПРАВИЛО 9 Во серија од три или повеќе термини со еден сврзник, користете запирка после секој член освен последниот

На пример: црвена, бела и сина.

Го отворил писмото, го прочитал и ја забележал неговата содржина.

Патем, ова ми се чини дека се претпочита на американски англиски и не е универзално. Така, без разлика дали користите или не користите запирка пред последниот термин, погрижете се барем да бидете доследни.

ПРАВИЛО 8 Заградете изрази во заграда меѓу запирки

Ова правило е прилично тешко да се примени, бидејќи често е тешко да се одлучи дали еден збор, како што е сепак, или кратка фраза, е или не е во заграда. Ако прекинот на текот на реченицата е само мал, можеме безбедно да ги изоставиме запирките. Но, ако прекинот не е мал, никогаш не смееме да ја испуштиме запирката.

*Татко ми, поранешен агент на ЦИА,
зборува англиски, француски и тајландски.*

Човекот што ја отвори вратата беше мојот вујко.

Во 1769 година, кога се родил Наполеон, Корзика неодамна била купена од Франција.

ПРАВИЛО 7

Не спојувајте независни клаузули со запирка

Добар пример за ова е: „*Ајде да јадеме баба и Ајде да јадеме, баба.*“ Испуштањето запирка во првиот пример прави баба да биде изедена за вечера.

ПРАВИЛО 6

Користете точка-запирка наместо запирка кога е соодветно

Ако две или повеќе реченици се граматички целосни и не се споени со сврзник за да формираат една сложена реченица, соодветната ознака е точка-запирка, а не запирка.

Делата на Мери Шели се забавни; тие се полни со интересни идеи. Речиси е пет и пол; не можеме да стигнеме до градот пред да се стемни.

Користењето точка-запирка може да биде доста ефективно, бидејќи тоа може да сигнализира прекин или транзиција што е помалку силно од посебна реченица, а сепак посилна од запирка, што често е многу корисно.

ПРАВИЛО 5

Користете две точки

Користете две точки по независна клаузула за да воведете листа на детали, да го засилите описот или да дадете илустративен цитат. Завршната точка му кажува на читателот дека она што следи е тесно поврзано со претходната реченица.

ПРАВИЛО 4

**Ставете запирка пред и или но
воведувајќи независна реченица**

Раните записи за градот исчезнаа, а приказната за неговите први години повеќе не може да се реконструира.

Ситуацијата е опасна, но има уште една шанса за бегство.

ПРАВИЛО 3

Не ги разделувајте речениците на два дела

Со други зборови, **не користете точки наместо запирки**. Погледнете ги овие примери:

Тој беше интересен говорник. Човек кој патувал низ целиот свет и живеел во пола дузина земји.

Во двата случаи, првата точка треба да се замени со запирка, а следниот збор да започне со мала буква.

ПРАВИЛО 2

Во двата случаи, првата точка треба да се замени со запирка, а следниот збор да започне со мала буква.

Подмет - Глагол договор

Ова правило пропишува дека бројот на подметот го одредува бројот на глаголот.

Горчливо-слаткиот вкус на младоста - нејзините искушенија, неговите радости, неговите авантури, нејзините предизвици - не се забораваат брзо.

Користете глаголска форма во единина после следново: секој, или, секој, секој, ниту, никој, некој.

Секој мисли дека има уникатна смисла за хумор.

Сложен предмет формиран од две или повеќе именки споени со и речиси секогаш бара глагол во множина.

Кога двете половини од подметот се единина, така е и глаголот.

Кога половина од предметот е единина, а другата половина множина, фокусирајте се на предметот што е најблизок до глаголот.

Ако двете половини се множина, тогаш е и глаголот.

ПРАВИЛО

1

Партиципната фаза на почетокот на реченицата мора да се однесува на граматичкиот предмет.

Ова е често пати погрешно разбрано дека бара посебно внимание.

Одејки полека по патот, видел жена во придружба на две деца.

Зборот одење се однесува на предметот на реченицата, а не на жената. Ако сакате да се однесува на жената, мора да ја преправите реченицата:

Видел жена, придружувана од две деца, како полека оди по патот.

Партиципните и придавските фрази исто така се под истото правило ако се на почетокот на реченицата:

При пристигнувањето во Чикаго, неговите пријатели го сретнале на станицата.

Повторно, ова гласи како пријателите штотуку да пристигнале, а соодветната форма е така:

*Кога пристигна (или: при неговото пристигнување) во Чикаго,
неговите пријатели го пречекаа на станицата.*

*Како војник со докажана храброст, му ја довериле одбраната
на градот.*

*Како војник со докажана храброст, му беше доверена
одбраната на градот.*

И така натаму. Значи, ако ги применувате овие 10 правила, веројатно ќе избегнете многу вообичаени грешки при пишување. Па, со среќа!

■ THE ELEMENTS OF STYLE ■

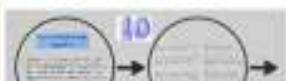
Strunk and White

Elementary Principles of Composition

\$0.00

Keep related words together

In summaries, keep to one tense.

Unit needless words

Avoid a succession of loose sentences

5

headline 4

For example

3 Use the active voice

The editor can write the news. Instead of

2

1

